

M8 Historische Druiventuin, Vlotlaan 535 za 10.00-17.00

In 2004 werd de Druiventuin opgericht en is het erfgoed van Westlandse tuindersbedrijven en ondernemers en herbergt 7 historische druivenserres met de druiventeeft.

M11 Verenigingsgebouw, Choorstraat 99 za 10.00-17.00

Het R.K. verenigingsgebouw 'Fata Morgana' werd in 1931 gebouwd naar ontwerp met expressionistische details van A.G. Dessing.

M12 RK Oude JongensSchool OJOS; RK St.Andreasschool, Choorstraat 95 za 10.00-17.00

Voormalige RK St.Andreasschool werd gebouwd in 1875 en heeft die functie gehouden tot 1955. Thans is het een verenigingsgebouw OJOS en biedt personen, verenigingen en bedrijven een mogelijkheid om een breed scala van activiteiten te organiseren.

N3

N4

N11

Naaldwijk

N1 Oude Kerk, Wilhelminaplein 5 za 10.00-17.00 uur

Deze kerk van na 1472 mag gerekend worden tot de belangrijkste middeleeuwse kerken van Zuid-Holland.

N3 Heilige Geesthofje 1-12 za 10.00-17.00 uur en zo 14.00-16.00 uur

In 1627 werd door Frederik Hendrik een stichtingsakte afgegeven voor de bouw van 20 armenhuisjes, een ziekenzaal en de kapel.

N3a Kapel Heilige Geesthofje za 10.00-17.00 uur en zo 14.00-16.00 uur

De Joodse gemeente in het Westland kocht in 1806 de toen leegstaande kapel in het Heilig Geesthofje. Vanaf 1991 is het als trouwzaal in gebruik. Vanaf 2006 is het beheer over het hofje en de voormalige synagoge overgedragen aan de Vereniging Hendrick de Keyser.

N4 Sint-Adrianus kerk, Molenstraat 29 za 10.00-17.00 uur

De kerk bevat mooie muurschilderingen. De kerk en de pastorietaun zijn geopend.

N7 Station WSM, Verspycklaan 1 za 14.00-2.00 uur en zo 14.00-20.00 uur

Dit voormalige WSM-station uit 1907 is gerestaureerd, waarbij prachtige details zijn teruggebracht. Momenteel functioneert het als onderkomen voor een aantal bedrijven en een horecagelegenheid.

N11 Vlietwoning, Bruidsbogerd 11 za 10.00-17.00 uur en zo 12.00-17.00 uur

Boerderij de Vlietwoning is de oudste boerderij van het Westland. De huidige boerderij is waarschijnlijk in de 15e eeuw nieuw gebouwd op de plek van een eerdere boerderij.

P1

P5

P5

Poeldijk

P1 Bartholomeuskerk, Voorstraat 109 za 10.00-17.00 en zo 12.00-16.30 uur

De "Kathedraal van het Westland" in Poeldijk uit 1926 heeft een toren van 76 meter. Er worden onder meer kerkelijke kunstschatten tentoongesteld.

P5 Woonhuis "Torenzicht", Wateringseweg 1 za en zo 13.00-16.00 uur

Dit woonhuis is in 1914 gebouwd en genoemd naar het nabijgelegen kasteel Torenzicht. Dat is in 1912 gesloopt.

W1

W2

W4

Wateringen

W1 Hofboerderij, Hoflaan 1 za 10.00-17.00 uur

Op deze plek stonden achtereenvolgens een kasteel, een klooster, een buitenplaats en een boerderij. Kom langs om te horen hoe dat zit.

W2 Korenmolen Windlust, Heulweg 8 za 10.00-17.00 uur

Geniet van de authentieke werkende molen van Wateringen uit 1869. Vanaf de omloop kunt u de wijde omgeving zien, een genot voor klein en groot.

W3 Hervormde Kerk, Plein 9 za 10.00-17.00 uur

De kerk is gebouwd rond 1450.

W4 Het oude Raadhuis, Plein 13 za 10.00-17.00 uur

In 1938 bouwde de bekende architect A.J. Kropholler het voormalige raadhuis naar traditionalistisch ontwerp. Het gebouw bezit een aantal kunstwerken en zit vol symboliek.

W5 Sint Jan de Doperkerk, Herenstraat 162-164 za 10.00-17.00 uur

De kerk is in 1901 gebouwd in neogotische stijl. De gebrandschilderde ramen vertellen o.a. verhalen uit het leven van Jezus en Johannes de Doper. Bijzonder zijn ook de Kevelaer ramen.

W6 Duiventoren en fruitmuur Sint Jan de Doper, achter de kerk

za 10.00-17.00 uur

Informatie en routebeschrijving is beschikbaar in de kerk.

W7 Boerderij Suyderveldt, Heulweg 18 Niet te bezichtigen

Een rond 1810 gebouwde herenboerderij als opvolger van de buitenplaats. Er staat een informatiebord. De bewoners zijn gesteld op hun privacy.

Colofon

Dit is een uitgave van Stichting Monumentaal Westland mede mogelijk gemaakt door gemeente Westland september 2024

Samenstelling en coördinatie: Stichting Monumentaal Westland

Fotografie & Vormgeving: Gemeente Westland, team communicatie&participatie

Opplage 10.000 exemplaren

Informatie over Open Monumentendag: www.monumentaalwestland.nl

www.facebook.com/monumentaalwestland

www.instagram.com/monumentaalwestland

Onderweg!
'Erfgoed van routes, netwerken en verbindingen'

Open Monumentendag

14 en 15 september 2024

Stichting Monumentaal Westland

www.monumentaalwestland.nl

Tel: 06 - 23 00 56 68 / 0174 - 29 54 36

monumentaal.westland@gmail.com

Onderweg! - 'Erfgoed van routes, netwerken en verbindingen'

D1

D2

D3

De Lier

D1 Domkerk en toren, Hoofdstraat 51 en 53 za 10.00-17.00 uur

De kerk is eerste helft 15e eeuw gebouwd en bepaalt met haar stompe toren het dorpsbeeld van De Lier. Klim naar boven in de toren en geniet van een prachtig uitzicht! De toren is tot 16.00 uur geopend.

D2 Museum De Timmerwerf, Hoofdstraat 63 za 10.00-17.00 uur

Dit pand dateert uit 1642. Binnen is de werkplaats van de timmerman te zien en een woning in de stijl van 1900.

D3 De Zeven Gatén, Groeneveld 67 za volgens vaarschema

Dit natuurgebied met drassige weilanden, zeven sloten en twee houtsingels behoorde tot buitenplaats Hofzicht. Er is vrijwel niets veranderd sinds 1712 (kaart van Cruquius). Met gids per boot te bezoeken, opstappunt Gemaal Kwintshoul (K4).

D15 De Bongaard, Hoofdstraat 63a za 9.30-18.00 uur

Deze voormalige houtloods van De Timmerwerf is nu een horecagelegenheden. Omdat op dit terrein in de zestiende eeuw een boomgaard was gelegen en omdat de familie Bongaards jarenlang eigenaar van De Timmerwerf is geweest, is voor de naam 'De Bongaard' gekozen.

G1

G5

G7

's-Gravanzande

G1 Lambertuskerk, Maasdijk 189, Heenweg za en zo 13.00-17.00 uur

Jonkheer Augustinus van Rijckevorsel bouwde de kerk in 1872 voor zijn pachters. Het sfeervolle interieur is neogotisch.

G3 Dorpskerk, Langestraat 34 za 10.00-16.00 uur

De Dorpskerk is gebouwd in 1816. De oorspronkelijke dorpskerk was groter, maar in 1809 viel de toren wegens achterstallig onderhoud in het middenschip van de kerk, waardoor opnieuw een kerk moest worden gebouwd.

G4 Woonhuis en Museum, Langestraat 5 za 10.00-16.00 uur

Een woonhuis uit de 18e eeuw. Aan het woonhuis zit een klein museum vast waar opgravingen te zien zijn uit 's-Gravanzande.

G5 Trapgevelhuisje, Marktplein 10 za 10.00-16.00 uur

Rijksmonument uit 1639. Het was een schilderswerkplaats en woonhuis. Kinderboekenschrijver Leonard Roggeveen woonde er.

G6 Uniekerk, Langestraat 181 za 10.00-16.00 uur

De Uniekerk uit 1903 floreert mede dankzij de nalatenschap van burgemeester Dingemans van de Kastele. In 1967 kreeg de kerk zijn moderne voorgevel, het interieur is zeker uw bezichtiging waard.

G7 Korenmolen, Naaldwijkseweg 117 za 10.00-16.00 uur

De molen, gebouwd in 1908, is te bezichtigen en de omloop kan worden beklommen. Op ambachtelijke wijze worden in de molen diverse granen verwerkt tot volkorenmeel, bloem en diverse bakmixen.

G8 Tuindershuis, Naaldwijkseweg 239 za 10.00-17.00 uur

Tuindershuis met varkensschuur uit 1905. De woning zelf is niet te bezichtigen, maar het erf met de oude varkensschuur wel. Op het terrein staan ook een aantal druivenkassen

G11 Schaatsmuseum, Parallelweg 43 za 10.00-16.00 uur en zo 10.00-16.00

Het pand is een voormalige bollenschuur/tuinderschuur en het museum is tijdens beide Open Monumentendagen gratis te bezoeken.

H2

H3

H7

Honselersdijk

H1 Café bij 't Hof, Hofstraat 60 za 14.30-00.00 en zo 12.00-00.00 uur

Dit café is een van oudste horecagelegenheden in Westland. Het pand is in 1707 gebouwd als paardenstal van de naastgelegen hof herberg. Hier vonden vroeger toeristen en buitenlui onderdak.

H2 De Nederhof, Hofstraat 29 za 11.00-16.00 uur

Dit bijgebouw van het voormalige Huis Honselersdijk is rond 1640 gebouwd en heeft in 2018 na een grondige verbouwing nieuwe bewoners gekregen. Aan de binnenplaats is een koffiebranderij gevestigd, die u kunt bezoeken.

H3 OLV van Goeden Raad, Dijkstraat 23 za 10.00-17.00 uur

Deze grote basilicale kerk met toren is gebouwd in 1928.

H7 Westlands Museum, Middel Broekweg 154 za 13.00-17.00 uur

In 1865 gebouwd als boerderij. Sinds 1992 is dit het Westlands Museum.

K1

K2

K4

Kwintshoul

K1 Andreaskerk (RK), Kerkstraat 22 za 10.00-17.00 uur

Deze kerk is gebouwd in 1893 en is vernoemd naar de bouwpastoor Andreas van Lottom. In 1951 werd een aanzienlijke uitbreiding van de kerk gerealiseerd.

K2 Sonnehoeck, Hollewating 26 za 10.00-17.00 uur

Op de Historische Druivenkwekerij Sonnehoeck, met tuinderswoning uit 1729, wordt nog steeds op traditionele wijze de Westlandse tafeldruif geteeld.

K4 Gemaal Oude en Nieuwe Broekpolder, Zwet 14 za 10.00-17.00 uur

Het gemaal uit 1881 verving twee molens in de Broekpolders. Rond 1950 vervingen dieselmotoren de oorspronkelijke stoommachine. In 1987 kwamen hiervoor elektromotoren in de plaats. Tevens opstappunt voor de boot met gids naar de Zeven Gatén (D3).

K15 Marktschipperswoning, Laan Hertewijk 9 za 10.00-17.00 uur

Een huis uit 1727 met prachtige oorspronkelijk elementen en bekende geschiedenis van af de bouw en de grondkavel van af 1556.

Alleen op afspraak te bezoeken. Mail naar cees.eekhout@gmail.com, onderwerp: Bezoek Marktschipperswoning

B1

G9

Maasdijk

B1 Dorpskerk, Korte Kruisweg 12A za 10.00-16.00 uur

De kerk is in 1951 gebouwd en ontworpen door architect Auke Komter. De kerk wordt gebruikt door de protestantse gemeente Maasdijk.

G9 Oranjesluis, Maasdijk 226 za 11:00-15:00 uur

De sluis is gebouwd in 1676 in opdracht van het Hoogheemraadschap van Delfland voor waterafvoer en -aanvoer tussen het Westland en de Maas. Dit was mede op initiatief van Willem III van Oranje vanwege de waterversing rond zijn luthof te Honselersdijk (De Nederhof). De Oranjesluis is niet van binnen te bezichtigen."

M5

M11

M12

Monster

M1 Grote Kerk, Kerkplein 1 za 10.00-16.00 uur

Het 15e eeuwse kerkgebouw was in vroeger tijden gewijd aan de Heilige Machutus en vormde de moederkerk van de omliggende parochies. Na de reformatie werd de kerk Nederlands Hervormd en is nog in functie.

M3 St. Machutus kerk, Choorstraat 103 za 10:00-16:00 uur

Deze kruiskerk is in 1831 gebouwd. Later werd het vergroot en er werd een fraai orgel geplaatst. In de tuin staat een Lourdes grot.

M4 Molen De Vier Winden, Haagweg 2 za 10.00-17.00 uur

De huidige molen is in 1882 gebouwd nadat de vorige molen door brand was verwoest. De eerste molen op deze plek dateert uit 1311.

M5 Kerk Ter Heijde, Willem III-plein 1 za 10.00-16.00 uur

Dit vissersdorp is meerdere malen verplaatst vanwege de opschuivende kustlijn. De huidige kerk is gebouwd in 1720, verbouwd in 1952 en 2017 en is nog in functie.

M6 Grafkelder Herckenrath, Duinpan 10 za 10.00-17.00 uur

Deze grafkelder is in 1847 aangelegd in de duinen, maar ligt nu hoger dan zijn omgeving door de verschuiving van de kustlijn.

M7 Schipperswoningen, Havenstraat 23-29 Niet te bezichtigen

Dit rijtje woonhuizen lag vroeger aan de haven. Er staat een informatiebord.